

det Navn er ingenlunde blot et „Saganavn“, men et adækvat Udtryk for K.s Bedrift, der fik saa gunstigt et Udfald, og hele Virksomhed, som Dr. Fridericia i „Adelsvældens sidste Dage“, S. 392, karakteriserer ved at kalde ham Bornholmernes „aktive Leder“.

Den Hædersplads, K. indtager, bliver altsaa ikke ledig, og Ancker kan allerede af den Grund ikke flyttes derop. Men hvis det kun havde været Forfatterens Mening at fremhæve, at A. har været en af de fremtrædende og velfortjente Hovedmænd i Opstanden, der ikke over K.s Daad bør glemmes, og ikke samtidigt at nedsætte K.s Fortjenester, da skulde jeg ikke have fundet Anledning til at fremsende min Protest.

Nyt fra historisk Videnskab i Ind- og Udland.

Efter at Konferensraad C. F. Herbst paa Grund af Alder har taget sin Afsked fra de af ham beklædte Embeder, er Direktør for Nationalmuseets 2. Afdeling Dr. V. Møllerup under 9. Okt. 1898 bleven udnævnt til Direktør for de danske Kongers kronologiske Samling paa Rosenborg og derved tillige indtraadt som Formand i Bestyrelsen for det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg.

Forh. Arkivar V. G. Granlund er død 19. Juni 1898, 67 Aar gl. Den afdøde, der vil erindres af mange danske Forskere, som har besøgt det svenske Rigsarkiv, i hvilket han var ansat til 1896, har foruden mindre Arbejder udgivet 17 Bind af *Gustaf Ps Registratur*.

Den østrigske Historiker, Professor ved Universitetet i Wien, Alfons Huber er død 23. Nov. 1898, 64 Aar gl. Hans Hovedværk er *Geschichte Österreichs* i Heeren og Ukert's Samling: *Geschichte der europäischen Staaten*; af det er udkommet 5 Bind (Gotha 1885—96), der naar til 1648. Som Generalsekretær ved Videnskabernes Akademi i Wien har han udgivet dettes Historie i de første 50 Aar (Wien, 1897).

Om den ovfr. S. 576 berørte *første internationale Kongres for diplomatisk Historie*, der afholdtes i Septbr. 1898 i Haag, foreligger forskellige Beretninger, af hvis mere eller mindre anerkendende Udtalelser det synes at fremgaa, at Tanken har været heldigere end Udførelsen, og at man, hvis Kongressen efter Bestemmelsen skal samles anden Gang Aar 1900, vil søge Planen ændret. Der holdtes forskellige Foredrag, toges en Beslutning om at henstille til Regeringerne at paalægge Arkivforvaltningerne at offentliggøre Fortegnelser over Arkivernes Indhold, og nedsattes et Udvalg for at søge tilvejebragt Samarbejde mellem de forskellige Udenrigsministerier om en ensartet Plan for Udgivelsen af internationale Aktstykker.

Arkivar Thiset har i Fortsættelse af afdøde Museumsdirektør Henry Petersens Sigilværker paabegyndt Udgivelsen af *Danske adelige Sigiller fra det 15., 16. og 17. Aarhundrede* (1.—2. H. Kbh., 1898). Værket vil omfatte alle Sigiller, der indeholder adelige Skjoldemærker og har slægthistorisk, heraldisk eller sfragistisk Interesse, uanset om deres oprindelige Ejermand virkelig var adelig eller ikke. Ordningen bliver forskellig fra Petersens, idet Thiset har forladt den rent kronologiske Rækkefølge og i Stedet som Hovedgrundlag grupperer efter Skjoldfigurene.

Den svenske historiske Litteratur kan i 1897 og 1898 opvise en talrig Række paaagtelsesværdige Skrifter foruden hvad her er omtalt tidligere (S. 124, 238, 350, 486). De fleste af disse behandler Sveriges Forhold til Udlandet i det 16.—18. Aarh. og har ogsaa Interesse for dansk Historie. Først skal nævnes nogle mindre Arbejder. Professor H. Hjærne har i første Afsnit af *Scensk-ryska Förhandlingar 1564—72* (Skrifter utg. af K. Humanistiska Vetenskapssamfundet i Upsala V. Upsala, 1897) behandlet Erik XIV's Planer om Forbund mellem Sverige og Rusland indtil 1566, altsaa under den nordiske Syvaarskrig; i Afbrydelsen af disse Underhandlinger, der oprindeligt tegnede til at faa et gunstigt Re-

sultat, ser han en Hovedårsag til det fuldstændige Brud mellem de to Riger. Lic. J. Levin Carlbom har i en Undersøgelse af *Sveriges förhållande till Österrike under Ferdinand III's sista regeringsår (1655—57)* (Göteborg 1898) polemiseret mod den østrigske Historiker Pribrams Opfattelse af Statsmanden Frans v. Lisola, hvis Politik gik ud paa Dannelsen af en Koalition mod Karl X Gustav; til Danmarks Stilling og dansk Litteratur har Forf. intet Hensyn taget. „De skandinaviske Øjeblikke“ i det 17. Aarh.'s nordiske Historie har kaldt to Forfattere frem. Dr. O. Malmström har i *Anteckningar rörande Drottning Ulrika Eleonora d. ä. och Karl XI:s Hof* (Lund, 1898) givet en meget sympatetisk Skildring af Frederik III's Datter som Karl XI's Dronning og paavist hendes vanskelige Stilling under Spændingen mellem de to Riger fra 1681; Afhandlingen har dog mere personal- og kulturhistorisk Interesse end politisk. Derimod har R. Fähræus i *Sverige och Danmark 1680—1682; ett Bidrag till Skandinavismens Historia I—II* (Stockh., 1897—98) givet vigtige Oplysninger om Overgangen fra Johan Gyllenstiernas danskvenlige til Bengt Oxenstiernas danskfjendtlige Politik i de nævnte Aar; paa selve Johan Gyllenstiernas Formaal gaar dog Forf. ikke nøjere ind, og her staar ganske vist trods tidligere Arbejder endnu adskillige dunkle Punkter tilbage at klare. En Modsætning til disse Skrifter, i Emne og vistnok til Dels ogsaa i Sympati, danner E. Olmer's *Konflikten mellan Danmark och Holstein-Gottorp 1695—1700*. I. Akad. Afh. (Göteborg 1898; ogsaa trykt i Göteborgs k. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhällets Handlingar 4. följd. I.); Forf. behandler her paa Grundlag af omfattende Undersøgelser i svenske, danske og tyske Arkiver meget indgaaende Stridighederne mellem Kristian V og Sverige-Gottorp indtil Karl XI's Død. Mindre vigtig for Danmarks Historie er C. Hallendorff's Fremstilling af *Konung Augusts Politik åren 1700—01* (Skrifter utg. af K. Humanistiska Vetenskaps-Samfundet i Upsala VI. Upsala, 1898); Skildringen omfatter Tiden fra Afslutningen af Angrebsforbundet mod Sverige af Septbr. 1699 mellem Danmark og Polen til Traktaten af Febr. 1701 mellem Czar Peter og August og har Interesse for

den europæiske Politik ved Begyndelsen af den spanske Arvefølgekrig.

Mere almindelig Opmærksomhed end de hidtil omtalte Skrifter fortjener dog nogle andre, langt større anlagte svenske Arbejder. Doc. E. Wrangel har i *Sveriges litterära förbindelser med Holland särdeles under 1600-talet* (Lunds Universitets Årsskrift T. 33. Lund, 1897) efter en kort Udsigt over de to nævnte Landes politiske, kommercielle, tekniske og militære Forbindelser ydet en meget omhyggelig Fremstilling af de Svenskes Studierejser til Nederlandene i det 16. og 17. Aarh., af nederlandske Lærdes Ophold i Sverige, især hos Dronning Christina, og af den hollandske Indflydelse paa Videnskaben i Sverige, især den medicinske og filologiske, lige saa vel som af den hollandske Digter Cats's Betydning for den svenske Skønlitteratur. Karl Hildebrand har erhvervet Doktorgraden ved Upsala Universitet ved sit Skrift: *Johan III och Europas katolska makter 1568—1580. Studier i 1500-talet politiska historia* (Upsala, 1898). Bogen hviler paa sjældent omfattende Studier, særlig i den trykte Litteratur om hele det 16. Aarh.'s Historie, og er rig paa interessante Synspunkter og Sammenstillinger, om den end lider under en for stor Bredde i sit Grundlag og for hyppige Digressioner; Forf.'s Hovedtanke er nærmest et Forsvar for Johan III's Politik, hvilken han opfatter som mere konsekvent og mere bestemt ved de faktiske Omstændigheder end hidtil antaget. - Kongens religiøse Standpunkt ser han i Sammenhæng med andre samtidige kompromisreformatoriske Bestræbelser; dog giver hans Fremstilling paa dette Punkt mere Antydninger end en fuldkommen klar Opredning af Forholdet. En ganske særlig Interesse knytter sig til Prof. L. Stavenow's: *Frihetstiden, dess epoker och kulturlif* (Göteborg, 1898). Dette Skrift, der oprindeligt var en Række saakaldte populær-videnskabelige Forelæsninger ved Göteborg Højskole, er rigt paa Talent og ejendommelige Synspunkter. Forf.'s Opgave har været at fremstille de karakteristiske Hovedegenskaber ved Frihedstidens forskellige Afsnit og at skildre dens politiske, videnskabelige, litterære, kunstneriske, journalistiske, religiøse, økonomiske og

socialt Liv. Den vigtige Epoke i Sveriges Historie, som han i Hovedsagen ser bestemt ved Brydningen mellem Storhedstidens Traditioner og den moderne Tids spirende og famlende Tankegang, faar under hans Pen nyt Liv og ny Interesse.

Det svenske Autograf-Selskab har paabegyndt Udgivelsen af et *Person-Historisk Tidsskrift* med dets Sekretær F. U. Wrangel som Redaktør (Stockholm, 1898). Dets første Hefte indeholder bl. a. Dronning Hedvig Elisabet Charlottes Skildring i hendes Dagbog af Mordet paa Grev Fersen 1810, en Meddelelse af Kammerpræsident Hans Forssell om en grafologisk Tydning af et Brev fra Historieskriveren F. F. Carlson, flere Stamtavler m. m.

De af den afdøde udmærkede schweiziske Historiker Jakob Burckhardt efterladte Forelæsninger over *Griechische Kulturgeschichte* er nu begyndt at udgives af hans Søstersøn Jakob Oeri (Berlin og Stuttgart, 1898). Værket vil omfatte 4 Bind, af hvilke de to første hidtil er udkomne, det ene behandlede Grækerne og deres Mythe samt Stat og Nation, det andet de religiøse Forestillinger.

Professor A. Chroust i Würzburg forbereder i Forbindelse med Overbibliotekar H. Schnorr v. Carolsfeld i München Udgivelsen af et stort palæografisk Tavleværk med Titel: *Momumenta palaeographica. Denkmäler der Schreibkunst des Mittelalters*. Formaålet er at vise hele Udviklingen af Skriften især i Tyskland fra det 5.—15. Aarh. Alene 1. Afdeling er beregnet paa 480 Tavler.

Universitetsbibliotekar G. Steinhausen i Jena har paabegyndt Udgivelsen af *Denkmäler der deutschen Kulturgeschichte* med *Deutsche Privatbriefe des Mittelalters*. 1. Bd. (Berlin, 1899). Dette Bind omfatter 590 Breve fra Fyrster og „Magnater“, Adelige og Riddere i Tiden fra 1340—1499 og vil sikkert være af stor Interesse for Studiet af tysk Kultur- og Sproghistorie. Udgaven tager kun Sigte paa Breve, der er skrevne af Afsenderen som Privatmand, og udelader alt politisk.

Imellem Brevene findes adskillige fra Dorothea, Christiern I's Dronning (uheldigvis kaldes i Registret Kongen for Christian II).

Videnskabernes Akademi i Wien agter at udgive Korrespondancer vedrørende Østrigs nyere Historie fra det 16. Aarhundrede. Værket vil blive delt i forskellige Serier, omfattende Fyrsternes og Statsmændenes Breve, Gesandternes Indberetninger samt Statstraktater.

Fedor v. Demelitsch har udgivet det første Bind af *Metternich und seine auswärtige Politik* (Stuttgart, 1898). Dette Bind, der væsentligt støttes paa Forskninger i østrigske Arkiver, omfatter Tiden fra 1809—12, medens to følgende Bind skal følge Skildringen ned til Julirevolutionen eller maaske længere.
